

BADANIA NIENISZCZĄCE	NORMA BRANŻOWA	BN-76
	Ruchome laboratoria badań nieniszczących	1050-01
	Podział i ogólne wymagania techniczne	Grupa katalogowa III

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy jest podział oraz ogólne wymagania techniczne dotyczące ruchomych laboratoriów do prowadzenia kontroli jakości metodami nieniszczącymi materiałów i wyrobów w warunkach przemysłowych.

Norma nie dotyczy środków transportu, na których laboratorium jest umieszczone, a także nie dotyczy środków transportu przeznaczonych tylko do transportu aparatury i sprzętu do badań nieniszczących.

1.2. Określenia

1.2.1. Ruchome laboratorium badań nieniszczących — laboratorium umieszczone na dowolnym środku transportu, wyposażone w podstawowe i pomocnicze urządzenia nieodzowne do przeprowadzenia kontroli nieniszczącej z zastosowaniem jednej lub kilku metod.

1.2.2. Pozostałe określenia — wg PN-74/M-70052, PN-74/M-70053, PN-75/M-70020.

2. PODZIAŁ

2.1. Typy. Ze względu na wykorzystywaną powierzchnię środka transportu ruchome laboratoria do badań nieniszczących dzieli się na następujące typy:

- typ lekki — z wykorzystaniem powierzchni do 10 m² — L,
- typ średni — z wykorzystaniem powierzchni od 10 do 20 m² — S,
- typ ciężki — z wykorzystaniem powierzchni powyżej 20 m² — C.

2.2. Rodzaje. Ze względu na wykorzystywaną metodę kontroli nieniszczącej, ruchome laboratoria do badań nieniszczących dzieli się na następujące rodzaje:

- laboratoria badań radiograficznych — R,
- laboratoria badań ultradźwiękowych — U,

- laboratoria badań elektromagnetycznych — M,
- laboratoria badań penetracyjnych — P,
- laboratoria badań termicznych — T,
- laboratoria, w których wykorzystuje się więcej niż jedną metodę kontroli — K (badania kompleksowe).

2.3. Odmiany. W zależności od klimatycznych warunków eksploatacji, dla których wykonano ruchome laboratoria do badań nieniszczących, dzieli się je na następujące odmiany:

- laboratoria przeznaczone do eksploatacji w warunkach klimatu umiarkowanego wg 3.1, bez oznaczenia,
- laboratoria przeznaczone do eksploatacji w specjalnych warunkach klimatycznych wg 3.1 — S.

3. OGÓLNE WYMAGANIA TECHNICZNE

3.1. Klimatyczne warunki eksploatacji. Dla klimatu umiarkowanego przyjmuje się następujące klimatyczne warunki eksploatacji:

- temperatura powietrza — od -20°C do +40°C,
- względna wilgotność powietrza — do 80% przy temperaturze +25°C.

Specjalne klimatyczne warunki eksploatacji określa się odrębnie dla odpowiednich odmian ruchomych laboratoriów do badań nieniszczących na podstawie porozumienia między użytkownikiem i wykonawcą.

3.2. Zasilanie. Ruchome laboratoria powinny być wyposażone we własne źródło energii elektrycznej pokrywające co najmniej 20% maksymalnego zapotrzebowania na energię elektryczną.

3.3. Klimatyzacja wnętrza

3.3.1. Ogrzewanie. Ruchome laboratoria powinny być wyposażone w systemy ogrzewania zapewniające temperaturę wewnątrz nie mniejszą

Zgłoszona przez Zjednoczone Zakłady Urządzeń Jądrowych POLON
Ustanowiona przez Ministra Energetyki i Energii Atomowej dnia 30 listopada 1976 r.
jako norma obowiązująca w zakresie produkcji i obrotu od dnia 1 lipca 1977 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 1/1977 poz. 4)

niż $+18^{\circ}\text{C}$ przy najniższej zewnętrznej temperaturze, na jaką zaprojektowano laboratorium.

3.3.2. Chłodzenie. Laboratoria mogą być dodatkowo wyposażone w systemy chłodzenia, których parametry powinny być każdorazowo uzgodnione między producentem i odbiorcą.

3.3.3. Wentylacja. Systemy wentylacji powinny umożliwiać co najmniej pięciokrotną wymianę powietrza w ciągu godziny.

3.4. Odporność na wstrząsy i drgania. Kompletnie wyposażenie ruchomego laboratorium powinno być wytrzymałe na wstrząsy i drgania nie przekraczające częstotliwości 80Hz i amplitudy $0,045 \div 5$ mm.

Podczas transportu wyposażenie laboratorium powinno być przymocowane do nadwozia w sposób elastyczny lub powinno mieć odpowiednie opakowanie.

3.5. Środki transportu. Wymagania dotyczące pojazdów wykorzystywanych dla ruchomych laboratoriów do badań nieniszczących powinny być zgodne z wymaganiami obowiązujących norm w tym zakresie. Nadwozie wykorzystywane jako

ruchome laboratorium defektoskopowe powinno być zakryte oraz wodo- i pyłoszczelne.

3.6. Pomieszczenia dodatkowe. W laboratoriach typu ciężkiego i średniego zaleca się zapewnienie pomieszczenia dla co najmniej dwóch osób personelu. Pomieszczenia te powinny być usytuowane w odległości nie mniejszej niż 3 m od urządzeń ochronnych w przypadku laboratorium rodzaju R.

3.7. Bezpieczeństwo i higiena pracy

3.7.1. Ochrona radiologiczna — wg wymagań Zarządzenia Pełnomocnika Rządu do spraw Wykorzystania Energii Jądrowej nr 23/70 z dnia 21 lipca 1970 r. w sprawie nabywania i stosowania substancji promieniotwórczych.

3.7.2. Instalacja elektryczna. Przewody elektryczne prądu przemiennego o napięciu powyżej 24 V powinny być ekranowane i uziemione.

3.7.3. Ochrona przeciwpożarowa. Ruchome laboratoria do badań nieniszczących powinny być zabezpieczone zgodnie z wymaganiami norm, zarządzeń i przepisów obowiązujących w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Zjednoczone Zakłady Urządzeń Jądrowych POLON.

2. Normy i dokumenty związane

PN-75/M-70020 Badania nieniszczące. Metody radiologiczne. Nazwy i określenia

PN-74/M-70052 Badania nieniszczące. Metody penetracyjne. Nazwy i określenia

PN-74/M-70053 Badania nieniszczące. Metody radiologiczne. Nazwy i określenia

Zarządzenie Pełnomocnika Rządu do spraw Wykorzystania Energii Jądrowej nr 23/70

3. Zalecenia międzynarodowe

RWPG PC 4917-75 Лаборатории комплексные подвижные для неразрушающего контроля. Общие технические требования